

II. Beylikler Dönemi

- Türkiye Selçuklu Devleti'nin Köseadağ Savaşı'nda Moğollara yenilmesi sonrasında Anadolu'da otorite boşluğu ortaya çıktı. Bu durumdan yararlanan Anadolu'daki Türk boyları kendi beyliklerini kurdular.

- ▶ Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu siyasi birliği bozuldu.
- ▶ Bu dönemde Bizans'ta taht kavgaları hâkimdi.
- ▶ Oğuzların Kayı boyuna mensup olan Osmanoğulları, 13. yüzyılda tüm Asya'yı kavuran Moğol istilasından kaçmışlardır.
- ▶ İlk olarak Ankara Karacadağ'a yerleşen Kayılar, daha sonra Türkiye Selçukluları tarafından Söğüt uç beyi olarak Söğüt ve Domaniç çevresine yerleştirilmişlerdir.
- ▶ Ertuğrul Gazi'nin ölümüyle başa geçen Osman Bey, 1299'da aşireti, beyliğe çevirmiştir.

Osmanlı Beyliği'nin Kısa Sürede Gelişmesinin Sebepleri

- ▶ Coğrafi konumunun uygun olması
- ▶ Bizans'a sınır komşusu olması ve Bizans'ta taht kavgalarının yaşanması
- ▶ Bizans'ın eski gücünde olmaması, tekfurlarına dahi söz geçirememesi ve halkına baskı yapması
- ▶ Balkanlarda ve Anadolu'da güçlü bir devletin olmaması
- ▶ Anadolu beylikleri ile iyi geçinmesi

- ▶ Uyguladığı istisaleet politikası sonucu yönetimi altında bulunan halka hoşgörü ile davranması sonucu halkın Osmanlı Devleti'ni benimsemesi
- ▶ Padişahların ve devlet adamlarının yetenekli olması
- ▶ Cihat ve gaza politikası
- ▶ Anadolu'da toplumsal ve ekonomik olarak güçlü olan Ahilerin desteğini alması
- ▶ Uyguladığı iskân politikası sonrası fethettiği yerlere Moğol baskısından kaçan Türkmenleri yerleştirmesi
- ▶ Önemli ticaret yolları üzerinde kurulması

 Sira Sende 1

- I. Fethedilen bölgelerde halka hoşgörüülü yaklaşılması
- II. Merkeziyetçi bir yönetim anlayışına sahip olması
- III. Sadece savaş yoluyla toprak kazanılması

Yukarıdaki faktörlerden hangileri Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesine katkı sağlamıştır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Etkinlik 1

Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güçlenmesinde etkili olan aşağıdaki unsurları ilgili oldukları kutucuklara yazınız.

1. Bizans sınırında bir uç beyliği olarak kurulması
2. Yetenekli padişahların iş başına gelmesi
3. Ahilerin desteğinin alınması
4. Balkanlarda ve Anadolu'da güçlü bir devletin olmaması
5. Uygulanan istimalet politikası sonucu yönetimi altında bulunan halka hoşgörülü davranılması
6. Önemli ticaret yolları üzerinde kurulması
7. Güçlü ve disiplinli bir ordusunun bulunması

a. Siyasi

b. Sosyal

c. Askerî

ç. Ekonomik

d. Coğrafi Konum

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi

Osman Bey Dönemi (1281-1324)

Ertuğrul Bey'in Gündüz, Savcı ve Osman adında üç oğlu vardı. Osman Gazi, yaşça kardeşlerin en küçüğü idi. Ancak atılganlığı ve lider karakteriyle ön plana çıktığı için Ertuğrul Gazi'nin sağlığında babasının vekilliğini yapmaya başladı. Babasının ölümü üzerine 1281'de beyliğin başına geçti.

- ▶ 1299 yılında kendi adına hutbe okutarak Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığını ilan etti.
- ▶ Osman Gazi, 1288'de İznik-İstanbul arasındaki ticarete önemli yere sahip olan Karacahisar Kalesi'ni fethetti ve burayı kendisine merkez yaptı.
- ▶ 1302 yılında Bizans ordusu ile Osmanlı ordusu arasında Koyunhisar Savaşı yapıldı. Koyunhisar Savaşı, Bizans ordusu ile Osmanlı ordusu arasında yapılan ilk savaştır. Savaşı Osmanlı Devleti kazandı.
- ▶ Yarhisar, İnegöl, Yenişehir ve Bilecik'i aldıktan sonra Bilecik'i başkent yaptı.
- ▶ İlk Osmanlı parasını bastırdı.

Osman Bey

Osman Bey Dönemi'nde Osmanlı Beyliği Haritası

Orhan Bey Dönemi (1324-1362)

Orhan Bey

- ▶ Babası Osman Bey'den sonra tahta geçerek Bursa'yı fethetti ve başkent yaptı.
- ▶ 1329'da Bizans'la yaptığı Palekanon (Maltepe) Savaşı'nı kazandı ve İznik'i aldı (1330).
- ▶ Karesioğulları Beyliği'ne son vererek Osmanlı Devleti'nin deniz kuvvetlerine sahip olmasını sağladı.

Karesioğullarına son verilmesi, Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya yönelik ilk adımdır.

- ▶ Bizans, Bulgar ve Sırplarca tehdit edilince Bizans'a yardım etti. Yardım karşılığında Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni aldı. Böylece Osmanlı Devleti ilk defa Rumeli'ye geçmiş oldu.
- ▶ Divan teşkilatını kurdu.
- ▶ Yaya ve müsellemler (atlı birlik) olarak ilk düzenli orduyu kurdu.
- ▶ Şehirlere kadı ve subaşı atadı.
- ▶ Devlet işlerinde padişaha yardımcı olması için vezir tayin etti.
- ▶ İznik'te ilk Osmanlı medresesini açtı ve buraya müderris olarak ünlü âlim Davud-i Kayseri'yi atadı.

Sıra Sende 2

- Rumeli'ye geçilmesi
- Eğitim kurumlarının açılması
- Devşirme sisteminin uygulanması
- Düzenli ordu birliklerinin oluşturulması

Yukarıdakilerden hangisi Orhan Bey Dönemi'nde yaşanan gelişmelerden değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

I. Murad Dönemi (1362-1389)

I. Murad

- ▶ Bizans ve Bulgarlara karşı yapılan Sazlıdere Savaşı'nı kazandı ve Edirne'yi fethetti (1363).
- ▶ Edirne'yi başkent yaptı (1363).
- ▶ Germiyanogullarından çeyiz yoluyla Kütahya'yı, Hamitoğullarından parayla Isparta ve çevresini aldı.
- ▶ Haçlılar ile yapılan ilk savaş olan Sırpsındığı Savaşı'nı kazandı.
- ▶ Devşirme sistemini uygulamaya başlayıp Yeniçeri Ocağını açtı.
- ▶ Tımar sistemini uyguladı.
- ▶ I. Kosova Savaşı'nda Haçlıları yendi. Savaş alanını gezerken bir Sırp askeri tarafından şehit edildi.

Etkinlik 2

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde yaşanan aşağıdaki gelişmelerin ilgili oldukları kutucuklara yazınız.

1. Bursa'nın fethi
2. Eskişehir'in alınması
3. Haçlılarla I. Kosova Savaşı'nın yapılması
4. Bizans ile Koyunhisar Savaşı'nın yapılması
5. Karesioğullarının Osmanlı egemenliğine girmesi
6. Edirne'nin alınması
7. Çimpe Kalesi'nin alınması

a.
Osman Bey

.....

b.
Orhan Bey

.....

c.
I. Murad

.....

I. Bayezid (Yıldırım) Dönemi (1389-1402)

- ▶ İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- ▶ Kuşatma için Anadolu Hisarı'nı yaptırdı.
- ▶ İstanbul'u kurtarmak için gelen Haçlıları, Niğbolu Savaşı'nda mağlup etti.
- ▶ Anadolu'daki Türk beyliklerini alarak Türk siyasi birliğini büyük oranda sağladı.
- ▶ Timur ile 1402 yılında yaptığı Ankara Savaşı'nı kaybetti ve esir düştü.
- ▶ Osmanlı Devleti'nde 11 yıl süren Fetret Devri (1402-1413) başladı.
- ▶ Fetret Devri'nde Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında taht kavgaları meydana geldi.

I. Bayezid

Ulti Not

Fetret Devri ile Anadolu beylikleri tekrardan bağımsızlığına kavuştu ve Anadolu'daki siyasi birlik tekrardan bozuldu.

Ulti Not

FETRET DEVRİ (1402-1413)

Osmanlı Hükümdarı Yıldırım Bayezid'in hayattaki beş oğlundan dördü arasındaki taht kavgaları nedeniyle 1402'den 1413'e kadar süren kargaşa dönemidir. Yıldırım Bayezid'in dört oğlu (Süleyman, Mehmet, Musa, İsa) arasında Ankara Savaşı'ndan sonra taht mücadeleleri başladı. 1402'den 1413'e kadar devam eden kardeşler mücadelesini I. Mehmed (Çelebi) kazandı ve tahta geçmesi ile bu dönem sona erdi.

I. Mehmed (Çelebi) Dönemi (1413-1421)

- ▶ Kardeşler arasındaki taht mücadelesini kazanarak Fetret Devri'ne son verdi ve devlette düzeni sağladı.
- ▶ Venedik ile Osmanlı tarihinin ilk deniz savaşını yaptı.
- ▶ Amcası tarafından çıkarılan Düzmece Mustafa İsyanı'nı bastırdı.
- ▶ Kaybedilen toprakların bir kısmını geri alarak Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaya çalıştı.

I. Mehmed (Çelebi)

Ulti Not

I. Mehmed, devleti yıkılmaktan kurtardığı için Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak kabul edilmektedir.

II. Murad Dönemi (1421-1451)

- ▶ İstanbul'u kuşatan ikinci Osmanlı padişahıdır. Fakat kuşatma sonuçsuz kaldı.
- ▶ Anadolu'da düzeni sağladıktan sonra Macarlarla 1444 yılında Edirne-Segedin Antlaşması'nı imzalayarak tahtı 12 yaşındaki oğlu II. Mehmet'e bıraktı.
- ▶ Avrupalılar, imzalanan antlaşmayı bozunca oğlu II. Mehmet'in ısrarı ile yeniden tahta geçti.
- ▶ Haçlılarla yapılan Varna Savaşı'nı kazandı (1444).
- ▶ Varna Savaşı yenilgisinin intikamını almak isteyen Haçlıları II. Kosova Savaşı'nda tekrar yendi (1448).

II. Murad

Ulti Not

II. Kosova Savaşı ile Avrupalıların Türkleri Balkanlardan çıkarma ümidi kalmadı.

Etkinlik 3

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde yaşanan aşağıdaki gelişmeleri ilgili oldukları kutucuklara yazınız.

1. Haçlıları, Niğbolu Savaşı'nda yendi.
2. Timur Devleti ile Ankara Savaşı'nı yaptı.
3. Haçlıları, II. Kosova Savaşı'nda yendi.
4. Kardeşleri ile taht mücadelesini kazanarak Fetret Devri'ne son verdi.
5. Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak kabul edilir.
6. Haçlıları, Varna Savaşı'nda mağlup etti.
7. Macarlarla Edirne-Segedin Antlaşması'nı imzaladı.

a.
Yıldırım Bayezid

b.
Çelebi Mehmet

c.
II. Murad

Osmanlı'da Toplumsal ve Ekonomik Yapı

- Osmanlı Devleti'nde yönetici ve askerî sınıf dışında kalan kesime **reaya** denilirdi. Kasaba ve şehirlerde oturanlar, ticaretle uğraşan tüccarlar, meslek sahibi olan esnaflar, köylüler ve konargöçerler bu gruba dâhildi.
- Osmanlı Devleti, çok uluslu bir yapıya sahipti.
- Osmanlı Devleti'nin büyük bir siyasi güç olmasında Ahi teşkilatının önemi büyüktür. Ahi teşkilatının hem toplumsal barış ve yardımlaşma hem de zanaatkâr yetiştirilmesinde önemli katkısı vardır.
- Osmanlı toplumunun büyük kısmı köylerde yaşamaktaydı. Köylüler ise geçimlerini tarım ile sağlardı. Bundan dolayı Osmanlı ekonomisinin temeli tarıma dayanmaktaydı.
- Şehirde yaşayanlar ticaretle, konargöçer halk ise hayvancılıkla uğraşır.
- Tımar sistemi sayesinde üretimde devamlılık sağlanmıştır.
- Ticaret, hayvancılık, el sanatları, dokumacılık, silah yapımı ve dericilik önemli ekonomik faaliyetler arasında yer alırdı.
- İpek ve Baharat yolları, Osmanlı Devleti'nin ekonomisini güçlendirmiştir.
- İskân politikası ile Anadolu'da yaşayan Türkmenler, fethedilen yerlere göç ettirilerek fethedilen yerlerdeki boş topraklar ekonomiye kazandırılmış ve böylece Rumeli'de kalıcılık sağlanmıştır.

Osmanlı Devleti'nde yöneticiler kendi arasında aşağıdaki bölümlere ayrılmıştır.

Yönetenler	Görevi
Seyfiye	Askerlik
İlmiye	Eğitim ve yargı
Kalemiye	Bürokrasi

İskân Politikası

Bu politikaya göre Osmanlı Devleti, fethettiği Rumeli topraklarına Anadolu'dan getirdiği Türkmenleri yerleştirmiştir. Böylece fethedilen yerler, Türkleşip Müslümanlaşmıştır. Bu politikanın bazı faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Fethedilen yerlerde kalıcılık sağlanmıştır.
- Göçebe Türkmenler, yerleşik hayata geçirilmiştir.
- Osmanlı kültürü Balkanlardaki yaşamı etkilemiştir.
- Anadolu'daki asayiş güçlendirilmiştir.

Osmanlı'da Askerî Yapı

- Osmanlı Devleti'nde askeri sınıf **Seyfiyye** olarak adlandırılırdı.
- Osmanlı Devleti'nde ilk düzenli ordu, yaya ve müselleme (atlılar) adı altında Orhan Bey Dönemi'nde oluşturuldu.
- Asker ihtiyacını karşılamak için I. Murad zamanında pençik sistemi, tımar sistemi ve devşirme sistemi oluşturuldu.
- İlk denizcilik faaliyetleri, Karesioğulları Beyliği'nin alınması ile başlatıldı.

Devşirme Sistemi

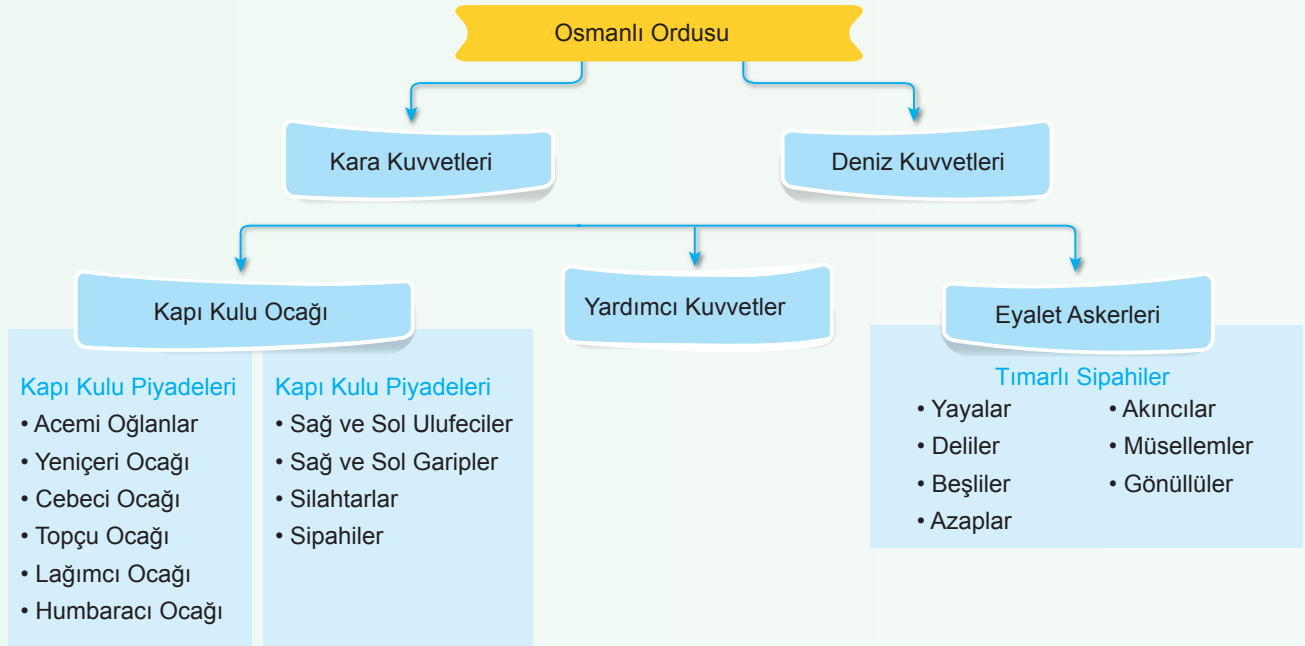
▶ Osmanlı Devleti, fethettiği Rumeli topraklarındaki 8-18 yaş aralığındaki Hristiyan çocukları alıp, Türk ve Müslüman ailelerin yanına yerleştirdi. Çocuklar, burada Türk örf, âdetlerini ve İslam'ın gereklerini öğrendikten sonra Acemi Oğlanlar Ocağına alınır. Burada zeki olanlar Enderun Mektebi'ne gönderilir, kalan çocuklardan güçlü olanlar ise asker olmak üzere Yeniçeri Ocağına alınır.

▶ Yeniçeriler,

- ✓ Üç ayda bir ulufe denilen maaş, her padişah değişikliğinde ise cülûs bahşişi alırlardı.
- ✓ Savaş zamanları dışında İstanbul'un güvenliğini sağlardı.
- ✓ Askerlik süresince başka iş yapmaları ve evlenmeleri yasaktı.

Yeniçerilerin savaş sırasında ailelerini düşünerek görevlerini aksatmamaları için evlenmeleri yasaklanmıştı.

Sıra Sende 3

Osmanlı Devleti, fethettiği topraklarda Türk nüfusunu artırmak ve bölgenin Türkleşmesini sağlamak amacıyla iskân politikası uygulamıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin iskân politikası uygulamasındaki temel amacı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Ticaret yollarını kontrol altına almak
- B) Fethedilen bölgelerde tarımı geliştirmek
- C) Bölgenin sosyal ve kültürel yapısını güçlendirmek
- D) Fethedilen topraklarda kalıcı hâkimiyet sağlamak

Sıra Sende 4

Devşirme, Osmanlı Devleti'nin fethettiği Balkan topraklarında yaşayan yetenekli Hristiyan çocukların iyi bir eğitimden geçirilerek yetenekli bir asker ya da üst düzey devlet memuru olarak yetiştirilmesini amaçlayan bir sistemdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi devşirme kökenli çocuklardan oluşmuştur?

- A) Tımarlı Sipahiler
- B) Yeniçeriler
- C) Akıncılar
- D) Azaplar

Tımar Sistemi

- ▶ Osmanlı Devleti'nde toprakların büyük bölümü devlete aitti.
- ▶ Toprağı kullanma hakkı, vergi vermek koşuluyla halka bırakılırdı.
- ▶ Toprağını sebepsiz yere üst üste üç yıl boyunca boş bırakan kişiden toprak geri alınır ve bir daha kendisine verilmezdi.

Bu uygulamanın amacı, üretimde sürekliliği sağlamaktır.

- ▶ Osmanlı Devleti, kendisine ait olan boş arazileri yararlılık gösteren kişilere tımar olarak verirdi.
- ▶ Araziyi alan kişi topraktan elde ettiği gelir ile asker yetiştirirdi.
- ▶ Yetiştirilen askerlere “Tımarlı Sipahi (Cebelü)” ismi verilirdi. Bu askerler, barış zamanı beslendikleri toprakları korur, savaş zamanı ise orduya katılırdı.
- ▶ Tımar sahibi, yetiştirdiği askerin tüm ihtiyaçlarını karşılar; savaş zamanı askerlerini orduya gönderir, barış zamanı ise bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlardı. Tımarlı Sipahiler, Osmanlı ordusunun en kalabalık bölümünü oluştururdu.
- ▶ Bu sistemin Osmanlı Devleti'ne faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir.
 - ✓ Tımar sahibi bulunduğu yerde güvenliği sağladı.
 - ✓ Vergiler düzenli olarak toplandı.
 - ✓ Tarımsal üretim ve süreklilik arttı.
 - ✓ Hazineden para çıkmadan büyük bir ordu oluşturuldu.
 - ✓ Merkezî otorite güçlendi.

Osmanlı Devleti'nde uygulanan bazı sistemlere ait aşağıda verilen açıklamaları ilgili kutucuğa yazınız.

1. Devletin, üretimi denetim altına almasıyla üretimde süreklilik sağlanmıştır.
2. Balkanlarda fethedilen yerlere Anadolu'dan gelen insanlar yerleştirilmiştir.
3. Fethedilen yerlerdeki Hristiyan çocuklar alınıp Türk ve Müslüman ailelerin yanına yerleştirilmiştir.
4. Hazineden para çıkmadan güçlü ordulara sahip olunmuştur.
5. Yeniçeri Ocağı, bu sistem ile eğitimden geçirilen askerlerden oluşturulmuştur.
6. Devlet, vergi toplama yükünden kurtulmuştur.
7. Zeki ve yetenekli olan çocuklar, Enderun Mektebi'nde üst düzey devlet adamı olacak şekilde yetiştirilmiştir.

a. İskân Politikası

b. Devşirme Sistemi

c. Tımar Sistemi

Osmanlı Devlet Yönetimi

- ▶ Osmanlı Devleti, monarşik bir yapı ile yönetilmiştir.
- ▶ Egemenlik padişaha aitti.
- ▶ Osmanlı Devleti'nde I. Murad'a kadar olan dönemde devlet, hanedan ve üyelerinin ortak malıdır anlayışı hâkimdi. I. Murad, bu anlayışı değiştirerek ülke, hükümdar ve çocuklarının malıdır anlayışını getirdi.

Bu uygulama ile taht kavgalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

- ▶ I. Ahmet Dönemi'nde ise ekber ve erşed sistemine geçilmiştir. (Tahta en büyük ve en akıllı kişinin geçmesi)
- ▶ Padişah çocukları olan şehzadeler, yönetici tecrübesi kazanmaları amacıyla illere vali olarak gönderilirdi.
- ▶ Şehzadelerin eğitiminden lalalar sorumlu idi.

Divan-ı Hümayun

- ▶ Osmanlı Devleti'nin idari yapısının temelini oluşturan divan teşkilatı, devlet işlerinin görüşülmesi amacıyla Orhan Bey Dönemi'nde kurulmuştur.
- ▶ Divan, padişah için danışma meclisi niteliğindedir. Divanın iki özelliği vardır. Hem yönetim kurumudur hem de en yüksek mahkemedir.
- ▶ Divan teşkilatı padişah başkanlığında toplanmıştır. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden itibaren divan teşkilatına sadrazam başkanlık yapmaya başlamıştır.
- ▶ II. Mahmut yaptığı ıslahatlar sırasında divan teşkilatını kaldırarak yerine Bakanlar Kurulunu kurmuştur.

Sadrizam

- ▶ Padişah'tan sonraki en yetkili kişidir.
- ▶ Padişahın mührünü taşırdı.
- ▶ Padişah sefere katılmadığı zaman orduyu komuta ederdi.
- ▶ Seyfiye sınıfına mensuptur.
- ▶ Günümüzdeki cumhurbaşkanı yardımcısına benzetilebilir.

Vezirler

- ▶ Sadrazamın verdiği görevleri yerine getirirlerdi.
- ▶ Sadrazamdan sonraki en yetkili kişilerdir.

Kazasker

- ▶ Eğitim ve adaletten sorumluydu.
- ▶ Müderris ve kadıların atamalarını yapardı.
- ▶ İlmiye sınıfına mensuptur.
- ▶ Divan toplantılarında büyük davalara bakardı.
- ▶ Günümüzdeki millî eğitim ve adalet bakanlarına benzetilebilir.

Defterdar

- ▶ Devletin mali işleri ile ilgilenirdi.
- ▶ Bütçeyi hazırlayarak devletin gelir ve giderlerini hesaplardı.
- ▶ Kalemîye sınıfına mensuptu.
- ▶ Günümüzdeki hazine ve maliye bakanlığına benzetilebilir.

Nişancı

- ▶ Padişahın ferman ve beratlarını yayımlardı.
- ▶ Resmî yazışmalara bakardı.
- ▶ Padişah tuğrasını taşırdı.
- ▶ Kalemîye sınıfına mensuptu.
- ▶ Fethedilen yeni toprakların kayıtlarını tutardı.

Etkinlik 5

Aşağıdaki açıklamaların hangi divan üyelerine ait olduklarını boş bırakılan yerlere yazınız.

Padişahın mutlak vekilidir. Padişah'tan sonra en yetkili devlet adamıdır.

a.

Sadrizamın verdiği görevleri yerine getirir. Sadrazamdan sonraki en yetkili kişilerdir.

b.

Büyük davalara bakar, müderris ve kadıların atamalarını yapar.

c.

Mali (ekonomik) işlerden sorumludur. Devletin gelir ve giderlerine bakar.

ç.

Padişahın ferman ve beratlarına padişahın tuğrasını çeker.

d.

1.

Bu şemada “?” ile belirtilen yerlere aşağıdaki savaşlardan hangisi getirilemez?

- A) I. Kosova B) Varna
C) Niğbolu D) Koyunhisar

2.

II. Murad Dönemi’nde Haçlılar ile 1448 yılında yapılan bu savaşı, Osmanlı Devleti kazandı. Bu zafer ile Haçlıların Türkleri Balkanlardan atma ümidi kalmadı.

Bu bilgiler aşağıdaki savaşlardan hangisine aittir?

- A) Ankara B) Niğbolu
C) Varna D) II. Kosova

3.

Osmanlı Padişahı	Yaşanan Gelişme
Osman Bey	I
I. Murad	II
Yıldırım Bayezid	III
II. Murad	IV

Tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III	IV
A)	Koyunhisar Savaşı	I. Kosova Savaşı	Ankara Savaşı	Varna Savaşı
B)	I. Kosova Savaşı	Koyunhisar Savaşı	Varna Savaşı	Ankara Savaşı
C)	Koyunhisar Savaşı	Varna Savaşı	Ankara Savaşı	I. Kosova Savaşı
D)	Varna Savaşı	Ankara Savaşı	I. Kosova Savaşı	Koyunhisar Savaşı

4.

Fethedilen yerlerdeki yaşça küçük herhangi bir sağlık sorunu olmayan Hristiyan çocuklar ailelerinin rızasıyla alınır, Anadolu’daki Türk ailelere verilir. Türk İslam geleneklerine göre iyi bir eğitimden geçirilir. Bunların bir kısmı asker, bir kısmı memur oldu.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisine ait bilgi verilmiştir?

- A) Millet sistemi B) İskân politikası
C) Devşirme sistemi D) İstimalet politikası

5.

Osmanlı Devleti’nin kökeni, Oğuzların Bozok kolunun Gün Han soyuna mensup Kayı boyuna dayanmaktadır. Kayı boyu, Malazgirt Savaşı’ndan sonra Anadolu’ya yurt edinmek için gelmiştir. Selçuklu Sultanı I. Alâaddin Keykubat, Ertuğrul Bey idaresindeki Kayı boyuna, Bizans sınırındaki Söğüt ve Domanıç bölgelerini yaylak ve kışlak olarak vermiştir. Bu dönemde Bizans İmparatorluğu, taht kavgalarıyla uğraşmaktaydı. Bu durum, Osmanlı Devleti’nin batıya doğru kolaylıkla genişlemesine zemin oluşturmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Devleti’nin kökeni, Oğuz Türklerine dayanmaktadır.
B) Malazgirt Savaşı ile Anadolu, Türk yurdu olmaya başlamıştır.
C) Kayı boyu, Anadolu’ya geldikten sonra topraklarını doğu yönünde genişletmiştir.
D) Bizans’ta yaşanan iç karışıklıklar, Osmanlı Devleti’nin büyümesine olanak sağlamıştır.

6. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçiş hazırlıkları yaptığı dönemde Bizans'ta taht kavgaları çıktı. Bu taht kavgalarında Kantakuzen, Orhan Bey'den yardım istedi. Orhan Bey'in yardımı sayesinde tahtını koruyan Kantakuzen, Orhan Bey'e Çimpe Kalesi'ni verdi. Burası Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki ilk toprağı oldu.

Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Rumeli'ye geçiş sağlanmıştır.
B) Orhan Bey, Bizans'ın iç işlerine müdahale etmiştir.
C) Rumeli'deki üstünlük, Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.
D) Osmanlı Devleti, ilk kez Avrupa'da bir toprak elde etmiştir.

7. Orhan Bey Dönemi'nde,
- Yaya ve müsellemlerle düzenli ordu kuruldu.
 - Divan teşkilatı kuruldu.
 - İznik'te ilk medrese açıldı.

Buna göre Orhan Bey Dönemi'nde aşağıdaki alanlardan hangisine yönelik düzenleme yapıldığı söylenemez?

- A) Eğitim
B) Yönetim
C) Askerî
D) Sosyal

8. Osmanlı Devleti, Balkanlarda fethedilen yerlere Anadolu'dan gelen insanların yerleştirildiği iskân politikasını uygulamıştır.

Bu uygulama ile Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki-lerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Din ve kültür birliğini sağlamayı
B) Fethedilen yerlerde kalıcı olmayı
C) Gayrimüslim halkı göçe zorlamayı
D) Ordunun asker ihtiyacını karşılamayı

9.

Osmanlı Devleti'nde nüfusun büyük bir bölümü köylerde yaşardı. Köylerde yaşayan insanlar, genellikle tarımla uğraşırlardı. Tarımın yapıldığı bu araziler devlete aitti. Devlet; tımar adı verilen bu toprakları güvenliği sağlama, vergi toplama, savaş zamanı orduya asker gönderme vb. hizmetler karşılığında asker, devlet adamı gibi kişilere verirdi. Bu sistem sayesinde üretim sürekli olurdu.

Buna göre,

- I. Tımar sistemi sayesinde devletin üzerindeki asker yükü azalmıştır.
II. Halkın büyük bölümü, konargöçer bir yaşam sürmüştür.
III. Devlet memurlarının maaşları hazineден para çıkmadan ödenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

10. • Orhan Bey, Karesioğullarını Osmanlı topraklarına katmıştır.
• I. Murat, Germiyanogullarından çeyiz yoluyla Kütahya'yı, Hamitoğullarından parayla Isparta ve çevresini almıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Hâkimiyet alanı genişlemiştir.
B) Topraklarını yalnızca askerî güç kullanarak genişletmiştir.
C) Bazı yerleri savaşmadan topraklarına katmıştır.
D) Anadolu'daki Türk birliğini sağlamaya yönelik fe-tihler yapılmıştır.

1. Anadolu'da II. Beylikler Dönemi'nde siyasi birlik sağlanamamış, Türkiye Selçuklu Devleti'nin güç kaybına bağlı olarak otorite boşluğu oluşmuştur.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecine etkisi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Beylikler arası ticaretin gelişmesini sağlamıştır.
- B) Osmanlı Devleti'ni Moğol baskısına karşı güçsüz kılmıştır.
- C) Osmanlı Devleti'nin bağımsız hareket etmesine zemin hazırlamıştır.
- D) Anadolu'da siyasi birliğin hızlı bir şekilde sağlanmasına ortam hazırlamıştır.

2. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında farklı din ve milletlerden insanların bir arada yaşamıştır. Osmanlı Devleti, bu topluluklara karşı hoşgörülü yaklaşarak onların desteğini kazanmıştır.

Bu durum Osmanlı Devleti'nin büyümesine hangi açıdan katkı sağlamıştır?

- A) Askerî gücün artması
- B) Toplumsal barışın sağlanması
- C) Ekonomik gelişmelerin hızlanması
- D) Ticaret yollarının kontrol altına alınması

3. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde;

- I. coğrafi konumunun avantajlı olması,
- II. merkeziyetçi bir yönetim benimsemesi,
- III. hoşgörülü bir yönetim anlayışına sahip olması

durumlarından hangilerinin etkisi olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4. Osmanlı toplumunda halk, yönetilenler ve yönetenler olmak üzere iki gruba ayrılırdı. Yönetenler; seyyiye, ilmiye ve kalemiye gibi devlet hizmetinde görev alan kişilerden oluşurken yönetilenler; esnaf, köylü ve tüccar gibi üretim ve ticaretle uğraşan kesimden meydana gelirdi. Bu toplumsal yapı, Osmanlı Devleti'nde uzun yıllar boyunca sosyal dengelerin korunmasını sağlamıştır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin toplum yapısı ile ilgili;

- I. yönetenlerin farklı bölümlerden oluştuğu,
- II. sınıfsal tabakalaşmanın olduğu,
- III. uzun süre etkili olduğu

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde divan toplantıları, padişahın başkanlığında yapılır ve burada devlet yönetimine dair önemli kararlar alınırdı. Sadrazam, padişah adına divanda kararları yönetirken kazasker, eğitim ve adalet; defterdar ise mali konularda görüşlerini belirtirdi.

Bu bilgilere göre divan teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet yönetimi ile ilgili önemli sorunlara çözüm üretirdi.
- B) Toplantılar, yalnızca savaş zamanlarında yapılırdı.
- C) Padişah, tüm kararları tek başına alırdı.
- D) Sadece mali konular görüşülürdü.

6.

I. Bayezid, Batı'da "Yıldırım" lakabıyla tanınırdı. Bu lakabın verilmesinin nedeni, Osmanlı Devleti'nin düşmanlarına karşı hızlı ve kesin zaferler kazanmasıdır. I. Bayezid, ayrıca Anadolu'da Türk birliğini sağlamak amacıyla birçok beyliği Osmanlı Devleti'nin topraklarına katmıştır.

I. Bayezid'in Anadolu'da birlik sağlama çabası aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A) Dış politikayı düzenleme
- B) Askerî stratejiyi geliştirme
- C) Ekonomik yapıyı iyileştirme
- D) Anadolu'daki otoritesini artırma

7. • Divan toplantılarında büyük davalara bakar, kadılar ve müderrislerin atamalarını yapardı.
- Devletin mali işleri ile ilgilenir, bütçeyi hazırlayarak devletin gelir ve giderlerini hesaplardı.
- Padişahın ferman ve beratlarını yayımlar, resmî yazışmalara bakardı. Ayrıca fethedilen yeni toprakların kayıtlarını tutardı.

Bu görevler ait oldukları divan üyeleri ile eşleştirildiğinde hangi divan üyesi dışta kalır?

- A) Nişancı
- B) Defterdar
- C) Şeyhülislam
- D) Kazasker

8.

I. Mehmed (Çelebi), Osmanlı tahtında yaşanan Fetret Devri sonrasında padişah olmuştur. Bu dönem, taht kavgalarının yaşandığı ve merkezî otoritenin zayıfladığı bir süreçti. I. Mehmed, tahtı ele geçirerek devleti yeniden toparlamayı başarmıştır.

I. Mehmed'in tahtı yeniden sağlamlaştırması, Osmanlı Devleti'nin hangi özelliğini güçlendirmiştir?

- A) Askerî kapasiteyi
- B) Merkezî yönetimi
- C) Ekonomik gücü
- D) Dinî yapıyı

9.

Osman Bey, 1299 yılında Osmanlı Beyliği'ni kurarak Osmanlı Devleti'nin temellerini atmıştır. Babası Ertuğrul Gazi'den devraldığı beyliği, Bizans sınırlarına doğru genişleterek güçlendirmiştir. Adaletli yönetimi ve gaza anlayışıyla hem halkının hem de çevredeki diğer beyliklerin güvenini kazanmıştır. Söğüt ve Domaniç, Osman Bey Dönemi'nde beyliğin ilk merkezi olarak önem taşımıştır.

Buna göre Osman Bey Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Beyliklere karşı barışçıl bir politika izlenmiştir.
- B) Söğüt ve Domaniç beyliğin merkezi hâline getirilmiştir.
- C) Bizans sınırlarına doğru fetih hareketlerinde bulunulmuştur.
- D) Deniz ticaret yolları kontrol altına alınarak ekonomik üstünlük sağlanmıştır.

Osmanlı Fetih Siyaseti

- Osmanlı Devleti'nin kısa sürede güçlenip büyümesinin sebeplerinden biri de gaza ve cihat anlayışına sahip olmasıdır.
- Gaza, İslam dinini korumak veya yaymak için Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaştır. Cihat ise İslam dinini her tarafa ulaştırmak için yapılan her türlü harekettir.
- Osmanlı Devleti fethettiği yerlerde yaşayan yerel halkın kültürüne, inancına, yaşam tarzına saygı duymuş ve onlara hoşgörü ile yaklaşmıştır.
- Osmanlı, fetihleri yalnızca silah gücüyle gerçekleştirmemiştir. Fetihleri kolaylaştırmak ve fethedilen yerlerdeki halkın devlete bağlılığını artırmak amacıyla çeşitli teşkilatlar, çalışmalar yapmıştır. Bu teşkilatlar; Abdalân-ı Rûm (Dervişler), Ahiyân-ı Rûm (Âhiler), Bâciyân-ı Rûm (Kadınlar) ve Gaziyân-ı Rûm (Gaziler ve Alpler) olarak adlandırılmıştır.

Abdalân-ı Rûm (Dervişler)

- ▶ Fethedilecek bölgeye askerlerden önce giderek insanların gönülleri kazanmaya çalışan kişilerdir.
- ▶ Bu gönüllü insanlara derviş manasına gelen Abdal veya Abdalân-ı Rûm denilirdi.

Ahiyân-ı Rûm (Ahiler)

- ▶ Ahi Evran tarafından kurulmuş bir esnaf teşkilatıdır.
- ▶ Bu teşkilatta hem zanaatkâr yetiştirilmiş hem de ahlaki eğitim verilmiştir.
- ▶ Osmanlı'nın kuruluşunda Osmanlı'ya destek vermişlerdir.

Bâciyân-ı Rûm (Kadınlar)

- ▶ Ahi Evran'ın eşi Fatma Bacı tarafından kurulmuştur.
- ▶ Kadınlardan oluşan bir teşkilattır.
- ▶ Kadınların sosyal, ekonomik, sanatsal, kültürel gibi alanlarda gelişmesi için çalışmıştır.
- ▶ Kadınlar arasında birlik ve beraberliği sağlamıştır.

Gaziyân-ı Rûm (Gaziler ve Alpler)

- ▶ Eskiden yiğit ve cesur insanlara alp denilirdi.
- ▶ Anadolu'nun fethinde ve Osmanlı'nın kuruluşunda önemli bir yere sahip olan gazi ve alpler, vatan uğruna canını bile vermekten çekinmeyen gaza ve cihat ruhu ile hareket eden kahramanlardır.

İstimalet Politikası

- ▶ Hoşgörü politikası olarak adlandırılır.
- ▶ Osmanlı Devleti; fethettiği yerlerdeki insanların dinine, örfüne, geleneklerine, göreneklerine, yaşam biçimlerine hoşgörülü davranmış ve kimseye bu konular üzerinden baskı kurmamıştır. Böylece o yerlerin fethedilmesi kolaylaşmış ve oradaki insanların devlete olan bağlılığı artmıştır.

Sıra Sende 5

Osmanlı Devleti, fethettiği topraklardaki halkın desteğini kazanmak için istimalet politikası uygulamıştır. Bu politika sayesinde halkın dinî ve kültürel özgürlükleri korunmuş, vergiler hafifletilmiş ve adaletli bir yönetim sağlanmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin istimalet politikasını uygulamasındaki amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fethedilen bölgelerde Osmanlı yönetiminin benimsenmesini sağlamak
- B) Sadece Müslüman halkın yaşam koşullarını iyileştirmek
- C) Fethedilen topraklardaki halkı göçe zorlamak
- D) Halkı, zorla Müslüman yapmak

Millet Sistemi

- ▶ Osmanlı Devleti'nde millet, Müslüman ve Müslüman olmayanlar (gayrimüslim) diye ikiye ayrılmıştı.
- ▶ Bu sistemde ırk esasına göre değil, din esasına göre hareket edilmiştir.
- ▶ Millet sisteminde gayrimüslim halk, yöneticilerini kendileri seçmiştir.
- ▶ Uygulanan bu sistem sayesinde gayrimüslim halk, uzun yıllar Osmanlı himayesinde barış içinde yaşamını sürdürmüştür.

Osmanlı Devleti'nin Yükseliş Dönemi (1453-1699)

İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)

Fethin Nedenleri

- ▶ İstanbul'un, Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasında kalarak toprak bütünlüğünü bozması
- ▶ Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini ve Anadolu beylerini kışkırtması
- ▶ Bizans'ın Haçlı ordusunu Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtması
- ▶ Avrupa'daki fetihlere Bizans tehlikesi olmadan çıkılmak istenmesi
- ▶ İstanbul'un önemli ticaret yolları üzerinde bulunması
- ▶ Hz. Peygamber'in (s.a.v.) hadis-i şerifine nail olunmak istenmesi

İstanbul'un fethinin nedenlerinin hangi alanla ilgili olduğunu aşağıdaki tabloya işaretleyiniz.

İstanbul'un Fethinin Nedenleri	Siyasi	Dinî	Ekonomik
a. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstanbul'un fethi ile ilgili hadisi			
b. İstanbul'un kara ve deniz ticaretinin merkezi olması			
c. Bizans'ın Anadolu'daki beylikleri desteklemesi			
ç. Bizans'ın, Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü bozması			
d. Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini kışkırtması			
e. İstanbul'un İpek Yolu'nun üzerinde yer alması			
f. İstanbul'un Ortodoks mezhebinin merkezi olması			

Fetih İçin Yapılan Hazırlıklar

- ▶ Anadolu Hisarı'nın karşısına Rumeli Hisarı (Boğazkesen) yaptırıldı.
- ▶ Bizans surlarını yıkmak için şahi topları döktürüldü.
- ▶ Bizans surlarına çıkmak için tekerlekli kuleler yaptırıldı.
- ▶ Bizans'a ait Vize ve Silivri kaleleri ele geçirildi.
- ▶ 400 parçalık donanma kuruldu.
- ▶ Avrupa'dan Bizans'a gelebilecek yardımı engellemek amacıyla Balkanlar'a ordu gönderildi.
- ▶ Anadolu beyleri ile barış anlaşmaları yapıldı.

Bizans'ın Yaptığı Hazırlıklar

- ▶ Surlar tamir ettirildi.
- ▶ Haliç zincirlerle kapatıldı.
- ▶ Avrupa ve papadan yardım istendi.
- ▶ Grejuva (Rum ateşi) yapımı hızlandırıldı.
- ▶ Paralı askerler tutuldu.

II. Mehmet tüm hazırlıklarını tamamladıktan sonra 6 Nisan 1453 tarihinde İstanbul'u kuşatmıştır. 53 gün süren kuşatmanın sonucunda 29 Mayıs 1453 tarihinde İstanbul fethedilmiştir.